

Sygn. akt IV CSK 206/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku L. S. M. i I. M.

przy uczestnictwie A. M. M., Z. M., B. B. i D. T. R.

o stwierdzenie zasiedzenia,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 listopada 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestników postępowania A. M. M., B. B. i D. T. R.

od postanowienia Sądu Okręgowego w O.

z dnia 10 października 2017 r., sygn. akt I Ca [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

2. zasądza od uczestników postępowania A. M. M., B. B. i D. T. R.

na rzecz wnioskodawców kwoty po 300 (trzysta) zł od każdego

z nich tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Uczestnicy postępowania A. M., B. B. i D. R. wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w O. z dnia 10 października 2017 r. oddalającego ich apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w P. z dnia 4 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy uwzględnił wniosek L. S. M. i I. M. o stwierdzenie nabycia przez nich na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej w drodze zasiedzenia udziałów 3/8 części w prawie własności zabudowanej nieruchomości położonej w P., przy ulicy Z. [...], oznaczonej numerem geodezyjnym [...], o obszarze 0,3827 ha, objętej księgą wieczystą nr [...], prowadzoną przez Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w P.. Udziały te przysługiwały wcześniej - po 1/8 uczestnikom A. M. M., B. B. B. i D. T. R., jako spadkobiercom S. M. zmarłego w dniu 27 grudnia 1979 r. i X. M. zmarłej 8 marca 1995 r. Sąd stwierdził, że nabycie udziałów we własności tej nieruchomości nastąpiło z dniem 25 listopada 2013 r.

Sąd Rejonowy ocenił, że wnioskodawcy weszli w posiadanie udziałów współspadkobierców przedmiotowej nieruchomości w złej wierze, bez zachowania przepisanej prawem formy, czego byli świadomi. Okres ich posiadania wynosił jednak 30 lat, ponieważ rozpoczął się z chwilą przeprowadzki wnioskodawców z zajmowanego wcześniej mieszkania komunalnego do domu położonego na działce przy ulicy Z. [...], co nastąpiło nie później niż 24 listopada 1983 r., kiedy zameldowana tam została wnioskodawczyni. Zmiana miejsca zamieszkania była wynikiem realizacji uzgodnień z matką wnioskodawcy – X. M., która zajęła dotychczasowe mieszkanie komunalne wnioskodawców. Wnioskodawcy przejęli od tego czasu i samodzielnie prowadzili gospodarstwo rolne, wykorzystując nieruchomość rolną położoną w P. przy ulicy Ż., której siedliskiem była działka przy ulicy Z. [...]. Pracę w gospodarstwie wykonywali z wyłączeniem pozostałych współwłaścicieli. Opiekowali się też mieszkającym na nieruchomości H. M. i odkupili jego udział. Sąd ocenił, że zachowania wnioskodawców manifestowały w sposób dostrzegalny dla otoczenia wyłączenie przez nich z posiadania nieruchomości pozostałych współwłaścicieli.

Rozpoznający sprawę na skutek apelacji uczestników postępowania Sąd Okręgowy podzielił ustalenia faktyczne i argumentację prawną Sądu Rejonowego.

W skardze kasacyjnej uczestnicy zarzucili naruszenie przepisów prawa materialnego - niewłaściwe zastosowanie art. 172 § 2 k.c., art. 206 k.c. i art. 336 k.c., oraz art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz.U. z 1974 r., Nr 14, poz. 85), w wersji obowiązującej w 1983 r. Wnieśli o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego i poprzedzającego go postanowienia Sądu Rejonowego w P. oraz oddalenie wniosku, a ponadto o zasądzenie na rzecz uczestników kosztów postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną wnioskodawcy wnieśli o odrzucenie tej skargi kasacyjnej, względnie jej oddalenie oraz o zasądzenie na ich rzecz od A. M., B. B. i D. R. kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżący powołali się na wystąpienie przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – ich zdaniem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż „zarówno Sąd I instancji jak i Sąd II instancji bezpodstawnie udzieliły wnioskodawcom szesnastoletniej premii w biegu zasiedzenia, uznając datę zameldowania I. M. - 24 listopada 1983 r. za kluczową. Podczas, gdy nie miała ona

żadnego znaczenia, tak jak i data zameldowania L. M., która nie była przedmiotem jakichkolwiek ustaleń w toku postępowania obu instancji. Błąd ten spowodował wydanie nieprawidłowych orzeczeń, bowiem posiadania samoistnego w przypadku współwłaścicieli nie można domniemywać, a w okresie od 1983 r. do 1999 r. takie domniemanie w niniejszej sprawie faktycznie skonstruowano i zastosowano. Powyższe wpływa na kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego tj. art. 172 § 2 k.c., art. 336 k.c. i art. 206 k.c., gdyż trzydziestoletni termin zasiedzenia jeszcze nie minął.”

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie, a stwierdzone błędy w orzekaniu doprowadziły do zapadnięcia jednoznacznie wadliwego orzeczenia. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien wykazać oczywistość swoich zarzutów, przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910).

Podstawą wykazującą oczywistą zasadność skargi nie mogą być przy tym zarzuty dotyczące ustalenie faktów lub oceny dowodów, ponieważ skarga kasacyjna nie może być oparta na takich zarzutach (art. 398³ § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2018 r., II UK 293/17, LEX nr 2510222). Ustalenie zdarzeń istotnych dla biegu terminu zasiedzenia stanowi element stanu faktycznego. Zarzuty podważające ustalenie daty przeniesienia się przez wnioskodawców na sporną działkę nie mogą stanowić o oczywistej zasadności tej skargi. W związku z tym, iż wymieniona przez skarżącego podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzi, a okoliczności sprawy nie wskazują, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. należało odmówić przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 i art. 520 § 1 w zw. z art. 13 § 2, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz w

zw. z § 5 pkt 1, § 2 pkt 5 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).